

ΚΙΚΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

“ΕΙΜΑΙ Η ΚΙΚΗ”

Λένε ότι η ζωή μας είναι μαζί και η ζωή των προγόνων μας , ότι ο εαυτός μας είναι όλοι εκείνοι οι άνθρωποι πριν από μας , που συνθέτουν το ποιοι είμαστε. Αν αυτό συμβαίνει, τότε είμαι περήφανη για αυτό που είμαι, είμαι περήφανη για τους παππούδες μου και νιώθω ότι κουβαλάω όχι μόνο τη δική μου ζωή αλλά και τη δική τους.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017

Είμαι η Κική. Η ζωή μου είναι η ζωή ενός έφηβου κοριτσιού στον εικοστό πρώτο αιώνα. Λένε ότι η ζωή μας είναι μαζί και η ζωή των προγόνων μας , ότι ο εαυτός μας είναι όλοι εκείνοι οι άνθρωποι πριν από μας , που συνθέτουν το ποιοι είμαστε. Αν αυτό συμβαίνει, τότε είμαι περήφανη για αυτό που είμαι, είμαι περήφανη για τους παππούδες μου και νιώθω ότι κουβαλάω όχι μόνο τη δική μου ζωή αλλά και τη δική τους.

Είμαι η Κική και η ιστορία που θα σας διηγηθώ είναι πέρα για πέρα αληθινή. Είναι η ιστορία του προπάππου μου, του Αλέξανδρου και το νήμα της ζωής του ξεκινά στην Μπάφρα του Πόντου. Κάποτε , λοιπόν....

Δεν είχαν περάσει πολλοί μήνες από τότε που ο μικρός Αλέξανδρος έμαθε για τον θάνατο των γονιών του στο βουνό. Σαν χθες θυμόταν τον μεγάλο του αδερφό τον Κυριάκο. «Τους έσφαξαν. Μπροστά μου! Ήμουν εκεί.»

Στην αρχή το δεκάχρονο μυαλό του αγοριού δεν μπορούσε να χωνέψει τόσο απλά ότι οι γονείς του , οι άνθρωποι που αγαπούσε περισσότερο, οι άνθρωποι με τους οποίους ένιωθε ασφαλής είχαν φύγει και δε θα τους ξαναέβλεπε ποτέ. Δεν μπορούσε , βέβαια , από πριν να καταλάβει γιατί έπρεπε να αφήσουν το σπίτι τους και να ανέβουν στο βουνό, ζώντας στις σπηλιές και προσπαθώντας να κρυφτούν από τους Τούρκους που μέχρι πριν λίγο είχαν γείτονες και φίλους. «Για λίγον καιρόν. Αδά θα κάθουμε ολίγον καιρόν ως να έρτε και ησυχάζνε τα πράματα!»* , τον καθησύχαζε η μαμά Δέσποινα.

Την ημέρα που τους σκότωσαν είχε κατέβει στην Κερασούντα με τους άλλους δύο αδερφούς του, τον Πλάτωνα και τον μικρό Ιορδάνη, για να μάθουν νέα. Εκεί ήρθε και τους βρήκε ο Κυριάκος και τους είπε το κακό. Αυτός και ο Πλάτων , οι δύο μεγαλύτεροι , πρότειναν να ξανανέβουν στο βουνό , αυτή τη φορά, όμως , ψηλότερα και να βρουν καλλίτερο καταφύγιο, για να προστατευτούν. «Θα είναι το καλλίτερο για τον Ιορδάνη! Θα κάτσουμε εκεί μόνο για κάποιους μήνες και , θα

* «Για λίγο καιρό. Εδώ θα κάτσουμε για λίγο καιρό μέχρι να ησυχάσουν τα πράγματα».

δείτε, κάποια στιγμή όλα θα τελειώσουν και θα μπορέσουμε να επιστρέψουμε ξανά στο σπίτι». Ο Αλέξανδρος , όμως , δεν ακολούθησε. Δεν μπόρεσε να αφήσει για ακόμα μια φορά το χωριό του , το μόνο μέρος που τον ένωνε πλέον με τη μαμά και τον μπαμπά του.

Η μέρα τον βρήκε να ξυπνάει από βαθύ ύπνο ξαπλωμένος στο παλιό του κρεβάτι. Για μια στιγμή νόμισε ότι όλα ήταν όπως πριν. Ότι τίποτα δεν είχε αλλάξει. Περίμενε να ακούσει ξανά τον πετεινόν και τα κοσάρας ,τον μπαμπά να ανοίγει το ραδιόφωνο στη συχνότητα των ειδήσεων και τον Ιορδάνη να κλαίει που πρέπει να πάει να φυλάξει τα πρόβατα και όχι να ακολουθήσει τους μεγάλους στα χωράφια: «Κι θέλω, μάνα , λέω σε. Ντο είμαι; Μωρόν;»*. Τίποτα, όμως , δεν έγινε. Κανείς δεν ήρθε να τον πειράξει που ξύπνησε αργά , ούτε κανείς να τον σηκώσει και να του πει να ετοιμαστεί. Μια εφιαλτική σιωπή επικρατούσε . Κάπου κάπου μόνο άκουγε έναν Τούρκο ή Αρμένιο να φωνάζει.

Σηκώθηκε αργά, εισπνέοντας όσο περισσότερο αέρα μπορούσε. Μέσα του ήξερε ότι αυτή ήταν η τελευταία φορά που βρισκόταν στο σπίτι του. Έφερε ένα γύρο όλα τα δωμάτια , καθώς οι αναμνήσεις ξετυλίγονταν σαν κουβάρι μπροστά στα μάτια του. Σαν να συνέβαινε αυτή τη στιγμή , έβλεπε όλη την οικογένεια καθισμένη μπροστά στη σόμπα ψήνοντας κάστανα. Να ο Κυριάκος που κυνηγάει με τον Πλάτωνα τον Ιορδάνη, για να του βάλει ένα έντομο στα μαλλιά και τη μαμά από την κουζίνα να φωνάζει: «Επουγαλέφτα ! Θα χπαράετες το μωρόν». *

Ανοιγόκλεισε τα μάτια και όλα σε μια στιγμή εξαφανίστηκαν. Δεν ωφελούσε. Έπρεπε να μαζέψει τα κομμάτια του και να προχωρήσει μπροστά. Έπρεπε να επιβιώσει. Μπορεί να ήταν δέκα χρονών αλλά η ζωή του μέχρι τώρα ζυμώθηκε με πόνο, δάκρυα και τώρα πρόσφατα με αίμα. Όμως ό,τι κι αν είχαν δει τα μάτια του δε θα σταματούσε να

* «Δε θέλω, μαμά, σου λέω. Τι είμαι; Μωρό;»

* «Μπούχτησα! Θα τρομάξετε το μωρό».

πιστεύει στον άνθρωπο, δε θα σταματούσε να πιστεύει στην καλοσύνη.
Ή μήπως όχι;

Βγαίνοντας, το μάτι του έπεσε σε έναν Τούρκο που φωνάζοντας χτυπούσε έναν άλλον. «Κανείς δεν κλέβει από τον Ομέρ. Το κατάλαβες; Φύγε και να μη σε ξαναδώ στα μάτια μου! Ανάθεμά σε.» Έφερε ένα γύρω την άμαξα, την κλώτσησε σε κάνα-δύο σημεία και είπε στον οδηγό της.

- «Τι θα κάνω τώρα; Παρόλο που ήταν κλέφτης έκανε πολύ καλή δουλειά με τα άλογα. Ποιον μπορώ να εμπιστευτώ;»

-«Εμένα.»

Ο Τούρκος γύρισε και είδε ένα μικρό παιδί να τον κοιτάζει με τόσο θάρρος όσο μπόι του έλειπε.

-«Και ποιος είσαι του λόγου σου;»

-«Με λένε Αλέξανδρο και ξέρω πολλά από άλογα. Το μόνο που ζητάω, αν με πάρεις στη δούλεψή σου, είναι ένα πιάτο φαΐ και ένα μέρος για να κοιμάμαι.»

Τα μάτια του Τούρκου γυάλισαν. Κάτι είχε αυτό το παιδί με την περίσσεια τόλμη και το πήρε μαζί του.

Έτσι ξεκίνησε το ταξίδι του μικρού Αλέξανδρου μαζί με τον Ομέρ. Ένας μικρός Έλληνας κι ένας μεγάλος Τούρκος, καθισμένοι δίπλα δίπλα όπως τόσα χρόνια οι δυο λαοί είχαν μάθει να το κάνουν χωρίς τις παρεμβάσεις και τις προπαγάνδες των ισχυρών, χωρίς το μίσος και το φανατισμό να μολύνουν τις ψυχές τους. Ο μικρός Αλέξανδρος διηγήθηκε στον Τούρκο αγά την ιστορία του, την ιστορία της οικογένειάς του. Του είπε τα πάντα , αν και ήξερε ότι έπρεπε να είναι επιφυλακτικός με του Τούρκους. Κάτι στην καθαρότητα της ματιάς του ανθρώπου αυτού , κάτι στο χαμόγελό του και πολλά περισσότερα σην ευσήν τη Παναΐας.* Δεν θα τον εγκατέλειπε. Θα τον πρόσεχε. Ήταν η

*στην προσευχή στην Παναγία

μυστική συμφωνία που είχε κάνει μαζί της.

Του είπε για τα πριν. Πόσο χαρούμενη οικογένεια υπήρξαν. Πώς δούλευαν γαη-γαη με τους Τούρκους στα χωράφια , για τον φίλο του τον Αχμέτ που εξερευνούσαν τα βουνά και τις σπηλιές. Ύστερα έγινε ο πόλεμος. Πόσο φοβήθηκε τότε! Αυτός ήταν πολύ μικρός για να καταλάβει αλλά θυμάται τη μαμά του και τη γιαγιά του να κλαίνει . Θυμάται όλο το χωριό να κλαίει. Ο πατέρας του βγήκε στα βουνά τότε για πρώτη φορά μαζί με τον παππού.

Κι ύστερα τελείωσε ο πόλεμος . Ο παππούς δεν ξαναγύρισε . αλλά ο μπαμπάς ξαναγύρισε. Όλα επέστρεψαν στους κανονικούς τους ρυθμούς. Μόνο για τον ελληνικό στρατό δεν είπε τίποτα. Ήξερε ότι κανείς Τούρκος, όσο και καλός να ήταν , δε θα δεχόταν να ακούσει αυτό το κομμάτι της ιστορίας. Είχε μάθει το μάθημά του από τα γεγονότα τα κατοπινά , από τις σφαγές , τους βιασμούς , τον τρόμο που έζησε. Μέχρι και ο Αχμέτ, ο δικός του Αχμέτ, του έκλεισε την πόρτα , τον χτύπησε.

Έπειτα από αρκετή ώρα δρόμο έφτασαν σε ένα μεγάλο σπίτι κάπου στα περίχωρα της Κερασούντας περιτριγυρισμένο από στάβλους και χωράφια σταφυλιών και κερασιών. Τα φρούτα κρέμονταν ζουμερά και μεγάλα από τα κλαδιά και οι ακτίνες του Ήλιου έπεφταν πάνω τους δίνοντας τους ένα χρώμα χρυσοκόκκινο. Τριγύρω έβοσκαν πρόβατα κασίκια και αγελάδες ενώ πιο κει άλογα έτρεχαν. Η φύση βρισκόταν στα καλύτερα της αλλά ο Αλέξης δεν μπορούσε να πει το ίδιο και για τον εαυτό του.

Κατάκοπος το ίδιο βράδυ πλάγιασε στο αχυρένιο στρώμα του καινούριου του δωματιου.Από πάνω του κρεμόταν ο έναστρος ουρανός και διπλά του τα χνώτα των αλόγων τον ζέσταιναν. Επιτελούς θα ξεκουραζόταν. Δε το περίμενε ότι το να προσέχεις τα άλογα είναι τόσο δύσκολη δουλεια. Τουλαχιστον το φαγητό και το κρεβάτι άξιζαν και τη μικρή θυσία που έκανε για να πάρει τη δουλεία. «Βλέπεις δεν μπορώ να σε παρουσιάσω ως χριστιανό. Θα λες σε όλους ότι είσαι όχι ο Αλέξανδρος αλλά ο Αλή. Από δω και περά είσαι μουσουλμάνος και δεν έχεις καμία σχέση με Έλληνες. Κατάλαβες; Αν μάθουν ποιος είσαι δεν κινδυνεύει μόνο η δική σου ζωή αλλά και η δική μου» του είχε πει ο Ομερ. Με αυτές και άλλες σκέψεις να τριγυρίζουν στο μυαλό του τον

πηρέ ο ύπνος , ένας ύπνος γλυκός , ένας ύπνος που τον γύρισε πίσω στις καλές εποχές.

Έξι χρόνια κάθισε ο Αλέξης διπλά στον Τούρκο τσιφλικά. Έξι χρόνια γεμάτα πολύ δουλειά και αφοσίωση. Στα χρόνια αυτά κατάφερε να αποδείξει την αξία του και να κερδίσει τη συμπάθεια του τσιφλικά. Φαινόταν ότι όλα μέχρι στιγμής του είχαν πάει μια χαρά και ότι μπορούσε πλέον να ζήσει ασφαλής στο πλευρό του Ομέρ. Ένα κενό υπήρχε όμως στην ψυχή του που όσο καλά και να περνούσε όσο και ανέβαινε στη εκτίμηση του αφεντικού του δε θα μπορούσε να καλύψει. Ήταν το κενό της απουσίας των αδελφών του, της μόνης οικογένειας που του είχε απομείνει. Και όσο περνούσε ο καιρός το κενό μεγάλωνε και κάποιες δυσκολίες που δεν τις είχε σκεφτεί εξαφανίζονταν. Ποσό ακόμα θα έβρισκε δικαιολογίες για το τζαμί; Πόσο ακόμα θα μπορούσε να ξεφύγει από το άγρυπνο μάτι των υπολοίπων μουσουλμάνων υπηρετών που τον ρωτούσαν συχνά πυκνά για την καταγωγή του και τον τόπο του. Αυτοί πανηγύριζαν για τον Κεμάλ μιλούσαν με εχθρότητα και μίσος για τους Έλληνες. Τους είχε δει να σκοτώνουν Έλληνες στρατιώτες να ξεκοιλιαζουν όσους είχαν απομείνει.

Ένα πρωί καλοκαιριού καθώς είχε κατέβει στη Μπάφρα να αγοράσει τροφή για τα άλογα παρατήρησε στο λιμάνι συνωστισμό. Πολλοί άνθρωποι πάλευαν να μπουν σε κάτι μικρά караβάκια που έμοιαζαν περισσότερο με σχεδίες ενώ πολλά από αυτά αναποδογύριζαν ρίχνοντας τους επιβάτες στη θάλασσα .Παραξενεμένος από το θέαμα πλησίασε έναν περαστικό για να μάθει τι συμβαίνει. Μόλις το άκουσε με την καρδιά του να πάλλεται σαν τρελή στο στήθος του έσπευσε να μάθει λεπτομερείες. Οι Έλληνες γύριζαν πίσω στη πατρίδα Ελλάδα και αυτός ήθελε να τους ακολουθήσει.

Χωρίς να χάσει χρόνο φόρτωσε τις τροφές στην άμαξα και ξεκίνησε για το σπίτι. Στο μυαλό του όλα ήταν μπερδεμένα. Επιτέλους του δίνονταν η ευκαιρία να βγάλει αυτό το βάρος από τους ώμους του να φύγει από το μέρος που τον έκανε να αισθάνεται μόνος και ξένος. Από την άλλη όμως ο Ομέρ του είχε φερθεί σωστά και ειλικρινά. Να τον πρόδωνε φεύγοντας κρυφά; Και πώς θα έβγαζε άκρη; Είχε δει τι έκαναν στους Έλληνες. Αν τον επιαναν; Μπορεί κάποιος να τον αναγνώριζε και

τότε θάνατος φριχτός. Και πώς θα πήγαινε σε ένα μέρος που ούτε καν ήξερε, σε έναν τόπο στον οποίο θα έπρεπε να ξαναφτιάξει από την αρχή ό,τι είχε χτίσει μέχρι τότε;

«Τους ειδές πως έπεφταν από τις βαρκες; Καλα να πάθουν οι παλιοχριστιανοί, που μου θελαν και δικαιώματα, που μου θελαν και τη Σμυρνη. Κορεκ. Ανάθεμα τη ράτσα τους» Η χοντρή φωνή του αμαξά τον διέκοψε από τις σκέψεις του.

Ένωσε τότε το αίμα του να βράζει και το κεφάλι του έτοιμο να εκραγει. Με ποιο δικαίωμα μπορεί κάποιος να μιλάει έτσι; Στο κάτω κάτω και αυτοί άνθρωποι είναι όπως και εκείνος και θα μπορούσαν σε λίγο καιρό να αντιστραφούν οι ρόλοι. «Ναι» απάντησε μόνο ξερά αλλά μέσα του είχε ήδη αποφασίσει ποιο δρόμο θα ακλουθούσε..

Νωρίς το μεσημέρι έφτασαν στο χωριό. Αμίλητος και σκυφτός ο Αλέξης ξεκίνησε για το στάβλο. Πίσω του άκουγε τη φωνή του αμαξά να διηγείται στους υπόλοιπους τι είχε δει και ύστερα τα γέλια, τις επευφημίες και τις βρισιές τους. Ήξερε ότι αν ο Ομέρ τον άκουγε, αν κατόρθωνε να τον πείσει αυτή θα ήταν η τελευταία φορά που θα αναγκαζόταν να ακούει τους τούρκους να εξευτελίζουν με αυτόν τον τρόπο το γένος του.

Είχε βραδιάσει πλέον όταν τέλειωσε από τις δουλειές του. Πήρε μια βαθιά ανάσα και ατένισε τον απέραντο κάμπο και τις εκτάσεις με τα οπορωφόρα δεντρα. Συνειδητοποίησε εκείνη τη στιγμή ότι όσο και αν δεν άντεχε τους ανθρώπους σε εκείνο το μέρος είχε δεθεί με τον τόπο αυτόν. Ήταν άλλωστε ο τόπος του, η πατρίδα του, η χωρά όπου γεννήθηκε και έζησε 16 χρόνια της ζωής του. Σε μια στιγμή όλα θα χάνονταν και ύστερα από καιρό θα απέμεναν μόνο βαθιές αναμνήσεις από εικόνες, ήχους και μυρωδιές.

Ανασυγκροτώντας τις δυνάμεις του προσπάθησε να απομακρύνει αυτές τις σκέψεις από το μυαλό του, μάζεψε όλο του το κουράγιο και χτύπησε την πόρτα του σπιτιού του Ομέρ.

«Αλή, τι γυρεύεις τέτοια ώρα εδώ;»

«Αφέντη, πρέπει να σου μιλήσω»

Ο Ομέρ παραξενεύτηκε από το σοβαρό ύφος του Αλεξανδρου. Δεν τον είχε ξαναδεί έτσι. Κάτι περίεργο συνέβαινε.

«Τι έγινε cocuk. Τι θέλεις να μου πεις»

«Αφέντη θέλω να φύγω, να πάω στην πατρίδα μου την Ελλάδα. Να ψάξω να βρω τα αδέρφια μου. Κουράστηκα να προσποιούμαι. Θέλω να μπορώ να κάνω ελεύθερα το σταυρό μου και να προσεύχομαι χωρίς να πρέπει να προσέχω τα αδιάκριτα βλέμματα. Αυτό που σου ζητώ είναι να με καταλάβεις και να με αφήσεις να φύγω χωρίς φασαρίες και για να σου ξεπληρώσω τη ζημία που θα προκαλέσω, αφού θα λείπω από τους στάβλους, δε θέλω να μου δώσεις τους μισθούς που μου χρωστάς»

Σιωπή ακλούθησε. Ο Αλέξανδρος ένιωσε τα χεριά του και πόδια του να μουδιάζουν από την αγωνία. Με την καρδιά του να κτυπάει σαν τρελή περίμενε την απάντηση του Ομέρ αυτήν θα εξαρτιόνταν από δω και περά η ζωή του. Θα πήγαινε στην Ελλάδα η θα αναγκάζονταν να μείνει εδώ, θα αντάμωνε ξανά με συμπατριώτες του ή θα βρισκόταν για πάντα ανάμεσα στους τούρκους, θα ζούσε ή θα πέθαινε;

«Το περίμενα ότι κάποια στιγμή θα γινόταν αυτό», ακούστηκε άξαφνα η φωνή του Αγά. <<Το ήξερα ότι δε θα μπορούσα να σε κρατήσω για πάντα. Είχα την ελπίδα, βέβαια, ότι μπορεί να δεχόσουν την πίστη μας αλλά η νοσταλγία στο βλέμμα σου κάθε φορά με διέψευδε. Ας είναι ,όμως. Πρέπει να ακολουθήσεις τον δρόμο σου.>>

Πλησίασε τότε κοντά, τον έπιασε από τους ώμους και το κοίταξε στα μάτια «Αλέξανδρε, μου πρόσφερες μεγάλη βοήθεια τα τελευταία χρόνια και δεν το ξεχνώ αυτό. Δεν ξεχνάω επίσης και τις εξυπηρετήσεις που μου έκανες τρέχοντας στις δουλειές μου στις γειτονικές πόλεις. Είσαι φιλότιμος και έντιμο παιδί και σε συμπάθησα από την πρώτη στιγμή που σε είδα. Γι' αυτό benim cocuk όχι μόνο δε θέλω να κρατήσω τους μισθούς σου , αλλά νομίζω σου αξίζει και κάτι παραπάνω που το κέρδισες σίγουρα με την αξία σου», είπε και έβαλε στο χέρι του Αλέξη δυο χρυσές λίρες.

«Ευχαριστώ» ψέλλισε εκείνος συγκινημένος. Δεν μπορούσε να πιστέψει στην έκβαση των πραγμάτων.

« Αύριο το πρωί ένας έμπιστός μου αμαξάς θα σε πάει στην Μπάφρα και από εκεί και πέρα θα πρέπει μόνος σου να βρεις ένα καράβι και να επιβιβαστείς. Σου εύχομαι να τα καταφέρεις. Στο καλό και ο Αλλάχ μαζί σου!»

Ο Αλέξανδρος ξύπνησε ζαλισμένος στο κατάστρωμα του караβιού. Είχε καταφέρει μετά από πολύ ψάξιμο, ξοδεύοντας κάποια από τα λεφτά που του είχε δώσει ο Ομέρ να βρει μία θέση σε ένα γεμάτο Έλληνες πλοίο, που σάλπαρε το βράδυ. Αποκαμωμένος όπως ήταν αποκοιμήθηκε με τον ήχο των κυμάτων που σκάνε να τον νανουρίζει.

Το πρωί η θάλασσα ήταν ταραγμένη και ο καιρός μουντός. Τα κύματα χτύπαγαν απειλητικά τα πλάγια του πλοίου έτοιμα να το αναποδογυρίσουν. Η διαδρομή δεν προμηνυόταν ευχάριστη. Αυτός όμως δεν έχανε το θάρρος του. Βρισκόταν επιτέλους ανάμεσα σε έλληνες και ήταν ευτυχισμένος.

Οι μέρες πέρασαν με το ταξίδι να είναι δύσκολο και βασανιστικό. Οι πρόσφυγες σε εφιαλτική κατάσταση πεινούσαν και διψούσαν. Αρκετοί από αυτούς ήταν άρρωστοι και τα μικρά παιδιά έκλαιγαν και φώναζαν. Το κρύο τα βράδια ήταν τσουχτερό, το ένιωθαν να τους τρυπάει τα κόκκαλα και ο φόβος μήπως πέσουν στη θάλασσα τους έκανε να μένουν άγρυπνοι με τα νεύρα τεντωμένα. Κανείς δεν είχε κουράγιο να κάνει το παραμικρό.

Παρόλα αυτά όμως άντεχαν. Αψηφώντας τις δυσχέρειες ήθελαν να βγουν νικητές και να φτάσουν στην Ελλάδα. Άλλωστε είχαν ο ένας τον άλλον και κατάφερναν να παίρνουν κουράγιο ακόμα και όταν όλα έμοιαζαν ακατόρθωτα. Μπορεί να τους είχαν στερήσει την πατρίδα τους, την οικογένειά τους, τα σπίτια, τις περιουσίες τους, την ίδια τους τη ζωή αλλά δε θα παραιτούνταν. Με τη βοήθεια του θεού και χωρίς να χάνουν το θάρρος τους θα κατάφερναν να ξανασταθούν στα πόδια τους όσες θυσίες και αν έπρεπε να κάνουν για να το καταφέρουν. Είχαν πίστη. Και αυτή δεν μπορούσε κανείς να τους τη στερήσει, ο Αλέξανδρος ήταν σίγουρος.

Περίπου ένας μήνας πέρασε και το πλοίο άραξε στο λιμάνι της Πάτρας. Καταπονημένοι και εξαθλιωμένοι οι πρόσφυγες προσπαθούσαν να μαζέψουν τα κομμάτια τους. Πλήθος κόσμου είχε συνωστιστεί τριγύρω όντας παραξενεμένο από το πρωτόγνωρο θέαμα. Οι περισσότεροι έβριζαν και έφτυναν, ενώ λίγοι ήταν αυτοί που προθυμοποιήθηκαν να τους βοηθήσουν, δίνοντάς τους άλλοι ρούχα, άλλοι κουβέρτες και άλλοι τρόφιμα. Είχαν ακούσει για τη συμφορά. Είχαν νιώσει έστω και νοερά τον πόνο και κυρίως την απελπισία, είχαν μείνει άνθρωποι.

Ο Αλέξανδρος θυμήθηκε τις λίρες που είχε. Με αυτές θα μπορούσε να βρει κάπου να μείνει λίγο καιρό και να αγοράσει κάτι να φάει. Βλέποντας όμως τους υπόλοιπους που ήταν μαζί του στη βάρκα, ήξερε ότι δεν μπορούσε να τους αφήσει έτσι. Υπήρχαν οικογένειες με μικρά παιδιά που είχαν τα χρήματα περισσότερη ανάγκη. Πλησίασε ένα επτάχρονο αγόρι και έβαλε μέσα στο χέρι του τις λίρες. Εκείνο έτρεξε στη μαμά του που κρατούσε δύο μωρά μέσα στην αγκαλιά της. Γύρισε να βρει ποιος έδωσε τα λεφτά στο παιδί, αλλά ο Αλέξανδρος είχε εξαφανιστεί.

Για δύο μέρες κοιμόταν το βράδυ στα παγκάκια και το πρωί έψαχνε να βρει δουλειά. Κανείς όμως δεν ήθελε έναν «βρωμιάρη και Τούρκο» στη δούλεψή του. Όλοι του έκλειναν την πόρτα και εκεί που η απελπισία είχε χτυπήσει την πόρτα και της δικής του ψυχής, ένας άλλος «Ομέρ» βρέθηκε δίπλα του. Γιατί έτσι ονόμαζε από δω και πέρα ο έφηβος Αλέξανδρος κάθε έναν που αποδεικνυόταν «άνθρωπος». Έτσι, όπως η φύση όρισε τους ανθρώπους να συμπεριφέρονται με αγάπη και συμπόνια για κάθε πλάσμα. Βρέθηκε λοιπόν ο καινούριος Ομέρ μόνο που τώρα τον έλεγαν Στέφανο. Αλλά τι σημασία είχε;

Η τέχνη της μετατροπής του σταφυλιού σε σταφίδα ήταν ό,τι πιο ενδιαφέρον είχε γνωρίσει μέχρι τότε ο Αλέξης. Ο Στέφανος, ένας από τους σημαντικότερους έλληνες σταφιδοπαραγωγούς, καθώς και οι δύο γιοί του τον συμπάθησαν αμέσως και δε δίστασαν να τον μυήσουν στην τέχνη αυτή και να του μεταδώσουν τα μυστικά τους. Ο μισθός του ήταν το φαγητό, το νερό του, το δωμάτιο που κοιμόταν και λίγα χρήματα και ήταν ευχαριστημένος που έτυχε να δουλέψει για τόσο καλά αφεντικά.

Η νοσταλγία, βέβαια, ήταν μεγάλη. Ο Αλέξανδρος ήταν αρκετά μεγάλος για να θυμάται. Να θυμάται τη ζωή του στην πατρίδα με την οικογένειά του, το χωριό του, τον τόπο του. Ήξερε ότι έπρεπε να τους βρει. Κι αφού στον τόπο του δεν μπορούσε να ξαναγυρίσει έπρεπε να βρει τους δικούς του. Αν υπήρχε έστω και μία ελπίδα αυτοί να είχαν επιζήσει έπρεπε να τους ψάξει. Το όφειλε στον εαυτό του. Μόνο αν ήξερε θα μπορούσε πλέον να ριζώσει εδώ.

Άραγε ο Πλάτων και ο Κυριάκος ζούσαν, είχαν παντρευτεί; Ο Ιορδάνης; Μεγάλωσε; Πολλά ερωτηματικά είχαν μαζευτεί μέσα του και κάθε μέρα που περνούσε χωρίς να μαθαίνει τίποτα για το πού μπορεί να βρίσκονταν απελπιζόταν όλο και περισσότερο. Ίσως είχε άδικα υποφέρει για να έρθει μέχρι εδώ, ίσως τα αδέρφια του βρίσκονταν ακόμα πίσω στην Τουρκία και αυτός θα έμενε πάλι μόνος στην Ελλάδα.

Δεν είχε περάσει ένας χρόνος όταν πληροφορήθηκε από κάτι Καβαλιώτες εμπόρους ότι ένα καράβι από την Μπάφρα είχε αράξει στο λιμάνι της Καβάλας. Νέες ελπίδες γεννήθηκαν. Μπορεί εκεί να ήταν και αυτοί που έψαχνε. Χωρίς να χάσει καιρό άρχισε να ετοιμάζεται για το ταξίδι στην Καβάλα. Ο Στέφανος του έδωσε την άδεια να φύγει αλλά και την ευχή του να πάνε όλα καλά. «Αν κάτι στραβώσει, εμείς θα είμαστε πάλι εδώ για να γίνουμε μία καινούρια οικογένεια για σένα» του είχε πει και ο Αλέξανδρος ευχαρίστησε το Θεό γιατί για άλλη μία φορά είχε βρεθεί στο δρόμο του ένας άνθρωπος για να τον βοηθήσει.

Ο δρόμος του φαινόταν μακρύς και ατελείωτος. Οι ώρες περνούσαν βασανιστικές μέσα στα κάρρα που κάποιες φορές ανέβαινε και κάθε λεπτό του φαινόταν αιώνες. Η αγωνία του μεγάλωνε όλο και πιο πολύ καθώς πλησίαζε στον προορισμό του και μετά από μέρες αντίκρισε επιτέλους τις περίφημες καμάρες της Καβάλας.

Πρώτη φορά στη ζωή του συναντούσε μία τόσο ζωντανή πόλη. Οι δρόμοι ήταν γεμάτοι κάρρα που κουβαλούσαν κάθε λογής προϊόντα, από τρόφιμα μέχρι και παλιοσίδηρα. Στα πεζοδρόμια άνθρωποι με πολυτελή ρούχα κουβέντιαζαν περπατώντας ενώ άλλοι καθόντουσαν στα καφενεία πίνοντας καφέ και καπνίζοντας. Ο Αλέξανδρος είχε μάθει ότι τα καπνομάγαζα ήταν άφθονα στην περιοχή και αποτελούσαν το κύριο

έσοδό της. Τώρα διαπίστωνε και μόνος του ότι σχεδόν σε κάθε γωνιά της πόλης υπήρχε και από ένα και πολλοί εργάτες καθισμένοι χάμω έφτιαχναν τα « καπνά». Κάθησε αρκετή ώρα εκεί και χάζεψε το πώς ακόμα και τα μικρά παιδιά μπορούσαν να κάνουν αυτή τη , για τα δικά του μάτια , δύσκολή αλλά διαφορετική και ενδιαφέρουσα δουλειά.

Κατά το απόγευμα αποφάσισε να ψάξει ένα μέρος για να μείνει. Κάτω από τις καμάρες βρήκε ένα καφενείο που νοίκιαζε δωμάτια. « Θα περιμένεις να σου ετοιμάσω ένα. Εν τω μεταξύ μπορείς να κάτσεις σε ένα τραπέζι και να πιεις κάτι.» Του είπε ο ιδιοκτήτης.

Όση ώρα περίμενε πίνοντας το νερό του άκουγε τους θαμώνες να μιλάνε για διάφορα θέματα. Δεν άργησε να καταλάβει ότι ήταν έλληνες από την Τουρκία. Το πρόδιδε καταρχάς η προφορά τους αλλά και τα ποντιακά τους. «Λελέβω σε κυρ Κώστα! Αϊκον καϊφέν κι έπια ση ζωή μ'! Υείαν σα χέρε σ'»*

Δε δίστασε να πάρει και αυτός μέρος στις συζητήσεις τους. Άφησε επιτέλους μετά από πολύ καιρό τη γλωσσά του να λυθεί και να πει σε αυτούς τους μέχρι πριν λίγο αγνώστους τα όσα του βάραιναν τόσο καιρό τη ψυχή του. Στο τέλος γεμάτος ελπίδα τους ρώτησε: « Μήπως ξέρετε τίποτα για τα αδέρφια μου. Αν είναι εδώ στην Ελλάδα ή έμειναν πίσω στην Τουρκία, αν μήπως με ψάχνουν. Αν ζουν ή αν πέθαναν; Κυριακίδη λένε με σο επίθετο και έρχουμαι ας την Κερασούντα της Μπάφρας»*

Πέρασε αρκετή ώρα σιωπής. Όλοι φαίνονταν να έβαζαν σε σειρά τις αναμνήσεις τους και να έψαχναν αν μέσα σε αυτές υπήρχαν και τα

* «Σ' αγαπώ κυρ Κώστα! Τέτοιον καφέ δεν έχω πιεί στη ζωή μου! Γεια στα χέρια σου»

*Κυριακίδη με λένε στο επίθετο και έρχομαι από την Κερασούντα της Μπάφρας

αδέρφια του Αλέξανδρου. Πώτος μίλησε ένας γεροδεμένος μουστακαλής άντρας: «Εγώ άκουσα κάτι παιδί μ' για τους Κυριακιδάιους, αλλά δεν ξέρω κατά πόσο αληθεύει. Μου είπαν ,λέει ,ότι

οι Κυριακιδαίοι πήγαν σε ένα χωριό εδώ στην Καβάλα, στα βουνά, αλλά δεν ξέρω να σου πω σε ποιο».

Όλο το βράδυ τα λόγια του άντρα γύριζαν στο μυαλό του .Ποιο χωριό μπορεί να ήταν;Σιγουρα υπήρχαν πολλά στη γύρω περιοχή.Δεν ήξερε τι να κάνει. Προσευχήθηκε τότε στη Παναγία.Σε όλη του τη ζωή δεν τον είχε εγκαταλείψει.Θα τον βοηθούσε και τώρα: «Ε!Παναία μ' πίσσον το θάμα σ' και εγώ έναν λαμπάδαν θα αφτήνω σε, Παναία μ' αμόν το πόι μ'» *Η απάντηση της Παναγίας δεν άργησε να φανεί.

Όταν μετά από λίγες μέρες αναζήτησης ο Αλέξης ξαναπήγε στο καφενείο για να ξαποστάσει ένας πελάτης του είπε για το Στεγνό.Εκεί είχε μάθει ότι είχε καταφύγει η οικογένειά του.Με τις ελπίδες του αναπτερωμένες έκανε μια ακόμα προσπάθεια.

Στο Στεγνό, ένα μικρό χωριό πάνω στο βουνό, και μετά από επτά χρόνια ο Αλέξανδρος ανταμώθηκε με τα αδέρφια του.Έτσι απλά.Σαν να τους είχε αποχαιρετήσει για λίγο και τώρα τους αντάμωνε για να τους πει πώς πέρασε τη μέρα του όπως τόσες και τόσες φορές είχε κάνει.Η στιγμή εκείνη έμεινε χαραγμένη στη μνήμη όλων γεμάτη ευτυχία, κλάμα και συγκινήση.Δεν τους έφτασε μια ολόκληρη μέρα για να μιλήσουν.Ξεκινώντας από το παρελθόν και φτάνοντας μέχρι και το παρόν είχαν τόσα πολλά να θυμηθούν, τόσα πολλά να πουν, τόσο πολύ χρόνο να αναπληρώσουν.

Ο Κυριάκος και ο Πλάτων είχαν πλέον τις δικές τους οικογένειες και ο Ιορδάνης είχε γίνει ολόκληρος άντρας.Πότε δεν είχαν σταματήσει να ψάχνουν για αυτόν , να ρωτάνε τόσο στην Τουρκία , όσο και εδώ στην Ελλάδα μήπως κάποιος τον είχε δει.Τώρα τελευταία όμως είχαν αρχίσει να χάνουν τις ελπίδες τους και να προσπαθούν να συνειδητοποιήσουν ότι δεν θα τον ξαναέβλεπαν ποτέ.Ο ερχομός του λοιπόν ήταν για

*«Παναγιά μου , κάνε το θαύμα σου και εγώ θα σου ανάψω μια λαμπάδα Παναγιά μου, ίση με το μπόι μου».

αυτούς σαν να τον πήραν πίσω από τους νεκρούς.Γι'αυτό και διοργάνωσαν γλέντι που κράτησε πολλές μέρες με λίρες, χορό και τραγούδι, όπως πίσω στην πατρίδα.

«Θαρρείς ακούω τοι δέντρων τα φύλλα όταν λαΐσκουν όντες γλυκά εφύσανεν κ'εφέρνεν τα λαλίας ας σο αλών ντο έστεκεν απάν κεκά μερέαν.Ας έτονε να έλεπα τα χώματα της Πάφρας.Εμείς έρθαμε ορφανοί, καταφαρμακωμένοι.΄Σ την καρδάν εμούν έχομε δεντρίν και φυτεμένον, τα ρίζας ειν'αγιάσματα , τα φύλλε ευωδίας και τα κλαδία τα χλωρά παρχαρομυριγμένα.Εμείς ατά κι ας θέτομε και έμπρα 'ς την εικόνα τη Παναγίας Σουμελά, με το « τη Υπερμάχω» κι Ατέν να ποδεδίζομε και να ευχαριστούμε».*

Και κάπου εδώ τελειώνει η ιστορία μου.Ο Αλέξανδρος ενηλικιώθηκε, παντρεύτηκε , ρίζωσε. Ο τόπος του Στεγνού έγινε ο τόπος του και οι πληγές κάπως μαλάκωσαν.Η γέννηση των παιδιών του τον έδεσε ακόμα περισσότερο στη νέα γη και όλα αυτά έγιναν μια ιστορία που τη διηγούνταν στα παιδιά του για να μην ξεχαστεί η καταγωγή τους , για να βρουν τον εαυτό τους, για να ενώσουν τα κομμάτια του παζλ μέσα τους, όπως έκανα και εγώ.

Είμαι η Κική , αλλά και ο παππούς ο Σταύρος, ο παππούς ο Λάμπης , η γιαγιά η Κίτσα, η γιαγιά η Ελπίδα, η Βασιλική, ο Γιάννης, η Λεμονιά, ο Γιώργος,η Δέσποινα, ο Δημήτρης , η Σοφία,..... ο παππούς ο Αλέξης.

* «Είναι λες και ακούω τα φύλλα των δέντρων καθώς κουνιούνται όταν φυσά γλυκά ο αέρας και φέρνει τις φωνές από το αλώνι που έστεκε στη πάνω μεριά . Ας γινόταν να έβλεπα τα χώματα της Μπάφρας . Εμείς ήρθαμε ορφανοί , καταφαρμακωμένοι. Στην καρδιά μας έχουμε φυτεμένο δέντρο. Οι ρίζες του είναι αγιάσματα , τα φύλλα του ευωδιαστά και τα πράσινα κλαδιά του μυρίζουν πηγές .Ας τα βάλουμε μπροστά στην εικόνα της Παναγίας Σουμελά , λέγοντας το «τη Υπερμάχω», και ας την ευλογούμε και ευχαριστούμε».